

The image shows a series of approximately 15 wooden strips, each carved with text in a stylized, blocky font. The strips are arranged in a fan-like pattern, radiating from the top left towards the bottom right. The colors of the strips vary, including shades of pink, white, yellow, and light blue. The text on the strips is a mix of letters and symbols, some of which appear to be from a specific alphabet or a constructed language. The background is dark, making the strips stand out.

Ioan Dehelean

UMBRELE
DIN
ALFABET

BRUMAR

Ioan Dehelean

Umbrele din alfabet

Director: Loredana Tîrzioru
Editor: Robert Șerban
Ilustrație copertă: Onisim Colta
Coperta: Călin Chendea
Paginare: Larisa Pleșca

Editura BrumaR
300050 Timișoara, str. A. Popovici 6
tel.: 00 744 787 959
e-mail: office@brumar.ro
www.brumar.ro

Mulțumesc familiilor *Deznan Florin și Romana, Dehelean Cornel și Diana* pentru sprijinul financiar acordat în editarea acestei cărți.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DEHELEAN IOAN
Umbrele din alfabet / Ioan Dehelean. - Timișoara :
Brumar, 2015

ISBN 978-606-726-048-9

821.135.1-1

Ioan Dehelean

Umbrele din alfabet

B R U M A R
Timișoara, MMXV

*Nepotului meu,
Alexandru-Tudor*

Arcaș

Cei ce au arcul în mână
au desigur și o țintă

când intri în arenă
ai grijă ca tolba să-ți fie plină
și arcul puternic

Și mai ales
privește ținta cu ochii deschiși

E rândul tău
e rândul tău așadar să calci în arenă

Dar să nu uiți
Rămâi cu ochii pe țintă

Încordă-ți arcul și mușchii acum

Dă drumul săgeții
și urmărește-o în zbor

Ai grijă, arcașule, ai grijă,
săgeata să nu obosească până la țintă

Cum bunul nostru dascăl Lamarck

Cum bunul nostru dascăl, Lamarck,
zicea:

prin sfortări interioare
vei deveni din reptilă, pasăre.
și îți vor crește aripi

și tu însuți te vei mira:

cum de eu însumi
am devenit altul, același
ce abia umbla târându-se
știe să zboare?

Cuvântul e în sine

Cuvântul are în sine înțelesul
înfășat în litere

înfășat

înfășat

înfășat

Ca un nou-născut

ori

ca o mumie

Umbrele din alfabet

Desfid lumina ce nu face umbră
și o dezmint

Chiar de mi-e frig
îmi port ușor de grijă

să nu răcesc
să nu strănut
să nu mă pierd
prin sala cea mai vastă

În care abia încap câte-un vers
și cald
și rece
și Marele
și micul Univers

În Alfabet sunt umbre însă
tăceri misterioase
făcute de lumina ce-i la pas pe acolo

Dar limba
și cuvântul
nu au stare

se mișcă
se caută
se pipăie
se pupă-n întuneric

Până apare înțelesul umbrei pe hârtie

Ce-a fost a fost!

Și mortul începe să se vadă

Începe să învie.

Cuvântul și poezia

Cuvântul și poezia, se pare că
sunt două fețe
ale aceleiași monede

Dar moneda aceasta este atât de subțire încât
nu mai are decât o singură față

Doar în dragoste
moneda mai are
o singură față

Uneori însă și iubirea te poate părăsi
dar fantasma ei va rămâne
și te va bântui
până la moarte

Doar când vii

Doar când vii
îmi deschid ochii

Iar când scriu,
parcă te văd:

Ce nălucă,
ce căldură!

Iată,
te oprești
surâzi
și închizi ochii

ca și cum te-aș săruta
pe gură.

Inima se precipită

Inima se precipită în piept
și mintea o ia razna

Umbra devine mai deasă
și chipul tău cotropitor
devine cetate.

Cine cu cine se luptă acum
și cu ce arme?

Cine-i învins
și cine-i învingător?

Poate hotărâți voi, cei din tribună,

cei ce nu aveți
praful luptei în ochi

Hârtia și creionul

În vecinătatea lunii
dar pe partea nevăzută
un creion și o hârtie
șușotesc
și se sărută

Uneori cei doi se ceartă
dar se ceartă fără ură
șterg cuvinte și expresii
căci nu vor să știe lumea
tot ce le-a ieșit pe gură

Să tăcem măcar o vreme
iarăși se îmbrățișează
șușotesc, iar se sărută
nu-i bine să afle lumea
de iubire prea devreme

să vedem dacă e bine
dacă ține

dacă pleacă
dacă vine
dacă dragostea-i curată
nu doar rânduri, rânduri de suspine

Dar ea nu ține secretul
nu-i poți cere, e-n zadar,
să stea-nchisă și s-aștepte
biata foaie în sertar

lat-o acum ieșind în stradă
scrisă toată și punctată
arătându-se la lume
lăudându-se în gura mare
mâzgălită de cerneală
că-ntr-o noapte a fost scrisă
c-a iubit
și a fost iubită

Iar creionul c-am jignit, așa se pare,
că nu a ținut secretul
a lăsat-o în gura lumii
n-a mai zis nici noapte bună

a luat o altă foaie
și a plecat cu ea spre lună

Cripta cu umbre

Poezia poate fi aidoma unui poet
ce se trezește din somn și
somniașul parcă,
deschide ferestrele

Inspiră profund
și încearcă să-și aducă aminte
de vis

E temător, tremurător
ca o flacăra în curenț

Deschide ochii și vede în sfârșit această zi
și totuși alta

Mumia din litere

În alfabet
literele sunt numerotate
aproape închise
condamnate la moarte
de cei ce nu văd
de cei ce văd dar sunt orbi
și de cei ce vor
o mică recompensă
pentru infracțiunile lor nevinovate și grandioase

Și literele din alfabet
devin astfel din mici
și mai mici, din ce în ce mai mici
mici-mici
înghesuite speriate și negre

aproape că dorm

treziți-vă însă, că vin zorii în șoaptă
și vor să vă vadă

încep să se agite atunci, să se deștepte
care mai de care
te mângâie
și te servesc

te șterg la ochi
să vezi iarăși
orbi ce văd
surzi ce aud
muți ce vorbesc

Acum alfabetul
începe să se bucure
ba chiar începe să cânte

te sărută, te devorează cu literele lui
și te îmbracă frumos,
frumos-frumos
ca pe un mire din cărți

mumie dintr-un an norocos
într-un cuvânt.

Ușor mă trezesc

Ușor ațipesc
ușor mă trezesc

Un stol de porumbei
și gata.

Somnul s-a dus

Dau drumul luminii pe geam
și ziua începe

Rândunica se bucură

Urâte cum sunt
blocurile au totuși flori pe balcoane

Aproape instantaneu
îmi aduc aminte de Cehov și de balenele lente și mari

cum expiră și inspiră calm și profund
se arcuiesc
și se scufundă iarăși în mare.

Un șir de umbre

binecuvântare

prietenă a minții

triunghi

acoperiș

casă

lucarnă prin care privești cerul

mirare

înțelegere instantanee

oglinďă

ce nu minte

soldat în marș

turn al cetății

scară și pisc

A

piramidă a faraonilor

criptă decriptată

obelisc

mamă a celor ce o urmează în șir fără să murmure

flăcări
umbre
semne-n mișcare
șarpe în gură, nedeslușit
gângurit
plămadă
apă ce curge și te duce în sus,
mai sus și mai sus
chiar mai sus de izvor

intrare-n mister, în miracol, în viață,
cenotaf

Răsărit

Dacă vreodată
vrei să vezi soarele
la cea mai mică adiere,
    ia-ți pălăria
    și pleacă

Noapte a fost destulă, uneori
    prea multă

Dacă vrei să mai visezi
ridică-te și pleacă,

Până nu te trezești din vis,

Când te vor căuta
vei fi în drum

respirând și înotând
sau poate chiar deasupra pe valuri
    mergând.

Știam c-ai să vii

am știut
știam c-ai să vii
cu cai verzi pe pereți, cu minciuni, cu bârfele serii
și umbre roșcate

știam că voi sta
cu fața în sus
visându-te

numai tu
numai tu
inima mea
poți bate la ușă.

intră! am zis, intră!

dar în loc de inimă
se ivi în ușa
un cap
stăpân pe sine
și puțin mai mare
decât umbra unui servitor mort
cu mult, mult timp în urmă

pleacă mi-a zis
nu sta și nu aștepta.

Încă o îndoire

Dacă saluți umbra
de ce nu saluți și lumina?

Acum poți fi început, cuprins și erată

Întoarce-ți fața spre tine
și spune-mi cine ești și de ce
faci și umbră
și lumină?

Cine ești tu de-ți pierzi seara
umbra-n grădină
și dintr-o simplă mișcare ca frunza
buburuzezi?

Tufă de leac
fără leac

Lumină ce se stinge cu o
simplă îndoială

Întuneric pe care îl luminezi

Ceară

ce se topește-n căldură

Nici o zi de post nu e ușoară

n-a fost ușoară

Întuneric a fost

Umbră a fost

Lumină a fost

Sau mi se pare?

Arheologie

arheologii se înșeală uneori
fărămele nu mai pot fi refăcute și explicate în totalitate

literele îmi dau curaj însă:
ele îmi pot remodela chipul
gândul meu va fi iarăși
așa cum a fost
suflarea mea, la fel,
respirația, pulsul și văzul

dar tu ce te îndoiești de aceste cuvinte,
cine ești tu
ce te uiți la mine
ca la un vitraliu prăbușit
în ochiul unui caleidoscop?

Creion

Văd că-s orb ca un creion
măduvă întunecată

nu fac nimic

sting cu pleoapa lumânarea zilei

ești, deși
nu ești aici

viață, viață, ce sicriu

rătăcire prin pustie

Patruzeci aș da ca Moise
de m-ai pune Doamne din pustie
pe câmpie

Rar, arar, parcă amar, parcă aud
numele meu este totuși creion
ce ascultă și s-așterne acum în întuneric
ca lumina slabă de veioză ce-mi șoptește în ureche
și se vede pe hârtie.

Dac-aș fi

Dac-aș fi aer
poate că cineva m-ar respira

Dac-aș fi apă,
poate că azi aș fi nor
și aș zbura până la cer
ca un vapor

Dac-aș fi foc
aș arde mocnit
și aș încălzi preajma
cu povești despre lupte
despre vară și iarnă

Dar nu sunt decât pământ
o, Doamne,
pământ răscolit

ce arde,
respiră
și curge.

Era în funcție de zi și ore

Era în funcție de zi și ore
de soare aritmetic
și de lună
de astre învelite-n ceață
și de lumina începută

Erai și n-a fost rai
când mușchii
abia au învelit copacii
erai și nu erai
din astre învelite-n ceață

Și ce-am să fac
de n-am să te mai văd nicicând
decât să-mbrățișez
copacii
crescuți în cercuri și spirale aspre

sub coaja zgrunțuroasă de copac
voi pune o toamnă
să se învârtă, iată,
pe sub un ac
precum un disc
ce cântă viața zgârâiată,

Vei auzi poate atunci
cum se așază scoarța pe copac
și vei vedea poate mai clar cristalul
cum se desparte de opac?

Godot 1

Parcă te văd
îi fi trecut ori ai să vii?
căci n-am băgat de seamă

Și te aștept ca felinaru-aprins pe stâlp, în piept
ce prost îs ca un clopoțel de mai

și vine trenul, a trecut

Curbat pe malul ondulat
și iar mă mint, uitându-mă peste program
sunt încă prost, din ce în ce mai prost
ce prost îs și încă te aștept

Dar a trecut, îmi zice cu suspin un biet cantonier
nu l-am văzut nici eu
n-a fost rapid
n-a fost accelerat

A fost marfar sau personal? Nu știu
N-a fost nimic?

Nimic? Nimic?

Nimic, nimic

De nu-i nimic,
de ce ni se arată arar și rar
de ce Năluca pas cu pas
de ce în mână felinar?

Educația mieilor

Nu trageți de ei
nu-i bruscați

Sunt încă tineri
lăsați-i să zburde

Fiți lapte și miere cu ei

Promiteți-le tot
dar nu le dați nimic

Mângâiați-i pe cap, scărpițați-i
pe spate

Dacă e cazul, căutați-le-n coarne

Mințiți-i zâmbind

Nu-i jupuiți încă

În cele din urmă vor înțelege

singuri

spre ce țarc să se îndrepte

Ochii din orbite

Da, desigur
ochii mei stau în orbite.

Ca să vadă ce-i înlăuntru
e de ajuns să-i închid

Dar ochii mei nu văd nici în beznă
nici în lumina prea tare

Și totuși cineva respiră aici

E cineva aici? – aproape că urlu – e cineva aici?

Îl simt când se mișcă, dar tace

Mă trezește din somn și-mi cere
smucindu-mă parcă,

creion și hârtie.

Peisaj de iarnă

Doar hoții de lemne mai aud
și mai ascultă împietriți
contrabasul cântând
noaptea-n păduri

șoapta ce-ți taie șira spinării
zburlindu-te tot

urletul lupilor
ce-ngheață apa-n fântâni

nemișcarea din tine trezită
în ochiul de geam

norii de vintre-s mușcați

luna de cap

Ceasornicar

Cu glume amare un ornicar
se întreține vesel
cu mulți și multe
ca litera-n tipar

și râde de ce a fost și este-n lume
deși-i bătrân și cocârjat

dar gându-i când prea-n față
când prea-n urmă

precum un ceas stricat

Plânsul lui Sisif

Uneori mi se face dor
de Grecia și de Pericle

Sisif ar plânge azi
dacă și-ar vedea fiul
odihnindu-se cu stânca în spate
ori lăudându-se că
este atât de puternic
încât
poate ține stânca pe loc cât vrea el

și sperie lumea
că îi va drumul
când vrea el peste toți

să vă strivesc, bă, urlă ca un nebun
să vă bat și să vă nivelez
ca pe niște nituri

auzindu-l și fiul lui Atlas
mai tare se încoardă, înjură
și-i vine să arunce și el
pământul în hău.

Ușile

Piatra și iarba
mărul și iarna
piaptănul, cana de apă, cuțitul,
pădurea, oglinda,
universul cu stelele lui rotitoare,
copilul,
grădina, ochii, piciorul, roata de tren,
focul, moartea, sămânța, uitarea,
durerea, casa,
bucuria, cuvântul.

Toate ce sunt și nu sunt,
să fie uși?

Le auzi scârțâind?

Le auzi?

le auzi?

Urechea internă

cuvântul este cuvânt

când din creier îți cade pe limbă
și de pe limbă pe inimă
și nu pe timpan

ca să înțelegem cuvântul și să-l modelăm

nu avem nevoie nici de ciocan
nici de nicovală
și ca să-l urcăm

cu atât mai puțin avem nevoie de scăriță

cuvântul se cântărește în timp

și se topește ca aurul

istoria lui

arde ca febra

dar niciodată nu aiurează.

Terasă

seară
discreție
muzică
terasă
calm dezinvolt, aparent

deodată vine explozia
chiar la picioarele noastre

ne-am ferit speriați
și dacă s-ar fi putut
ne-am fi acoperit cu o burcă

am râs apoi ca niște caraghioși

deocamdată am râs

un chelner stingherit a adunt apoi cioburile unei sticle
pe o tavă zincată

Măcar de nu treceai pe stradă

măcar de nu treceai pe stradă
măcar de nu te-aș fi văzut
cum socoteai cu ochelari pe nas
în intersecții

să ai curaj
și cum
și când să faci un pas

nesigură la semafor
frumoasă și vărgată

erai lângă spitalul de nebuni
pe zebră
când verde când roșcată

când ieri când azi
când altădată

niciodată.

Ghioroc

Pe dealul cu vii
paharul e mort
a devenit cimitir
și doarme-ntr-o rână

Zumzet de viespi
și musculițe bețive
se-neacă în el
ca în fântână

Seara trenul șuieră-n câmp și se oprește
jos e o haltă
e timpul, își zice țânțarul și-mpleticit,
zboară și el spre baltă

Concediu de iarnă cu plată

Iarna,
unde mă aflu acum
    în concediu cu plată
e doar o înfundătură
    se pare

Nu ninge, nu plouă
nu trec mașini
nu sunt șosele
nu sunt nori
nu sunt stele

Nici măcar o adiere de vânt
nici un zgomot
nici un copac
nici un cuib
nici o pasăre
nici o părere

Este o lene totală a simțurilor

Poate că lenea este
vecină cu moartea

Frigul te transformă în ger, în gheață aici

Nimic și nimeni nu te mai mângâie

Este destul de trist când nu mai faci nimic
și când nu mai e nimic de făcut

Am auzit însă
de la un clarvăzător
că în curând bătrânul Homer
își va recăpăta vederea
și aezii vor încânta lumea din nou
cu lăutele lor

și lumea va fi iarăși frumoasă
și fericită

Iată, în Piața Teatrului de Comedie
statuile au început deja
să clipească

Umbre

Dimineața
umbrele sunt lungi, lungi,
și se întind peste tot
somnoroase

se lungesc pe asfalt
se lungesc pe câmpuri
pe ziduri
pe copaci
pe ziua de ieri
și pe ziua de mâine se pare că se lungesc

fără să obosească

La prânz însă umbrele se ghemuiesc
și răcoarea lor aproape dispare

intră în lucruri parcă și nu se mai văd

Spre seară umbrele călătoresc iarăși
și se duc și se duc

Cine știe până unde se duc
și încotro

Din cauza norilor umbrele nu apar
zile în șir

Noaptea se zice că umbrele intră-n copaci
dar nu dorm

șușotesc între ele
și chiar le auzi

le auzi
dar nu le știi limba

Când zâmbetul devine grimasă

Uneori parcă
nu mai suntem noi,
    ci noii morți
cei trecuți
    dar netrecuți încă

noi monede false
și puse pe piața noii istorii

Și iată cum
în gara aceasta
în portul acesta
nu mai sosesc trenuri
nu mai sosesc vapoare

și zâmbetul plin de speranțe mai ieri
eșuează-n grimasă

Cine mai crede

Suntem oarecum prinși
de început de secol
de mileniu
și sfârșit de săptămână?

Cine mai crede în poezie?

Aruncați zarul
să se afle când se oprește –

Rubiconul e din ce în ce mai mic
poate că nici nu mai există

Doar sandalele dumneavoastră poate
mai încercă să-l treacă

Cina de la prânz

pentru Lela

I.M.

Cine n-a stat măcar odată
cu prietenii la masă?

Cine nu crede că-i veșnic
după o gură de vin

Iată însă că s-a adevărit
ce-i scris

Stam și noi la aceeași masă
și mâncam împreună

Voia era bună
și vinul curat

Eram tineri gălăgioși
bucuroși
și veșnici

N-am știut atunci
nu aveam de unde să știm
că toți mâncam prânzul
dar unul din noi

prânzu-l cina.

Cărări

Nu lipsa de orizont
ci absența lui este înspăimântătoare

Nu prezența întunericului
în care stă nevăzut Dumnezeu
ci absența luminii
ne umple de groază

Nici înainte
nici înapoi
nici la stânga
nici la dreapta
nici în sus
nici în jos

Încremenești ca un punct după un singur cuvânt

Și acum, cum?
Unde?
Încotro?

Asfințit 3

Ochii mei cer cer, cerule,
orizonturi în atingere

Mâna mea mână
spre tine

Eu pe tine te caut
Lumină abia găngurită

obosită căldură,
ceară topită
renunțare
cădere

asfințit mut

cuibărit

orizont vag
imprecis intuit

pace a șesului

somn?

Umbre 1

Se zice că demult
cu mult, mult timp în urmă
umbrele au intrat în lucruri
ca într-o casă
și locuiesc acolo clandestin
și dorm acolo

mănâncă lucrurile pe care le locuiesc pe dinăuntru
iar când se trezesc
ies ca niște stafii somnoroase
să se încălzească la soare

căci umbrele sunt reci
și nu au sânge în ele

Unele umbre sunt mari și grave
altele mici și tăioase
altele sunt atât de adânci
încât nu mai ies la vedere

nu poți trece însă de ele
fără să le simți

uneori se așează pe tine
și începe să-ți fie frig

Stau la pândă încremenite

Se mai zice

– dar numai în șoaptă –
că și oamenii sunt locuiți de umbre

Bătrânii șușotesc între ei,
mai ales seara,
că aceste umbre au sânge pe mâini
și pe picioare

nu ies niciodată din om
și fiind mereu închise,
lasă urme

strică omul la chip,
și îl prefac în strigoi

Imagini căzute

Cu fire lungi

de la pământ până la lună
I-ai invocat pe Dumnezeu
dar ți-ai făcut din humă zeu

era să fi ce-ai fost

era să fiu

era să fi

și totuși prea târziu

E vreme proastă așadar

Și orice ploaie va veni e stearpă și târzie

Va roade rodul ce va putrezi

Și-ți spun oare a câta oară

Că lumea nu stă-n loc

Stimată domnișoară

Vin și se duc, s-au dus,
Ori poate mai rămân?

Să le așezăm până atunci la loc

Îndrăgostiți și ei pentru vecie
Stiloul și penița
Dorm într-un toc
Și nu mai joacă perinița.

Anotimpuri

Umbre

pete solare

salamandre

desiș și pădure

foșnet de frunze uscate

păsări în asfințit

cocori și spaime nocturne

tăceri lungi și prelungi

de ce țipi?

sst!

ai grijă la gleznă, Ahile

e acolo un șarpe.

Eu locuiesc aproape

Eu locuiam în câmp
aproape magnetic
nu departe de aici
dar era periculos și e sărăcie multă acolo
prea multe boli
și terenul e aproape secătuit

plouă prea mult, ninge cam des
când inundații
când cutremure
când alunecări de teren
ce îți compromit viața
și îți vine să-ți plângi de milă

M-am mutat de acolo mai sus
să scap de aceste metehne

pentru că sunt la deal acum
unii îmi zic mutant

dar nu mă supăr pentru că
dimineața
de aici văd soarele mai repede și decât ei
și decât cei de jos

Și soarele apune ceva mai târziu
de unde mă aflu

De aici și orizontul mi se pare mai mare

Dar și aici privirile ascuțite și mate
m-au ajuns din urmă

ce caut aici, când loc e destul în altă parte
că abia ai venit
și că ar fi mai bine să taci
că nu știi respectul
că de ce întrerup curentul ideilor
și mai ales de ce nu respect cutumele lor

M-am oprit totuși aici, respectându-le rangul

să văd ce se întâmplă

Dar cred că am sărit și eu câteva rânduri
în sus sau în jos, vom vedea,

ca o literă a mașinii de scris

Eu locuiesc acuma mai calm, mai liniștit
mai aproape de mine

Și din acest calm va trebui însă să plec
să-mi revin

Dar deocamdată mai rămân aici
deși nici aici nu-i ușor

De aici pot pleca când vreau
și încotro vreau eu

Sunt mereu pe drumuri acum

Dorm și mă trezesc în șanțul lui Rolando
și în șcizura lui Sylvius
dar nu mai plătesc nimănui chirie

acum încap oriunde și oricând
fără să dau altora socoteală

nu am nici număr la casă

de aceea nu mai înghit
tot ce mi se pune în față

cu o foaie de hârtie mă învelesc
când mă trezesc din somn
ca un câmp acoperit de zăpadă par
și mi-e frig

când mă culc
niciodată nu știu cât e ora

doar când mă trezesc
văd alt anotimp

de multe ori dorm ca fachirii
dar nu dorm pe cuie
ci pe o miriște

uite, îmi zic, uite,
până și spicele lasă cuie în urma lor

oare unde sunt acum?

simt cuiele spicelor treierate
cum mă înțeapă în coaste

am ajuns, se pare, iarăși în câmp!
parcă aș locui într-un cerc,
    închis într-o sferă –

dacă vrei să mă vezi
vino și tu în câmp
și întreabă de mine

nu stau departe,
aici stau, aproape, foarte aproape de tine

nu te uita în jur
nu e nici o casă în câmp

de fapt
nici eu nu mai știu exact unde locuiesc
poate că nici nu mai locuiesc
    în câmp sau în deal

poate că acum locuiesc
    numai în cap

Matrioșka

A citi înseamnă și
a năpârli
a fi altul
și altul
și altul
până când speri să dai de tine
și să te întâlnești

Apoi începi să te îndoiești
de ce ești atât și
doar atât.

Și năpârlești și năpârlești și cauți:
oare cine sunt
ce sunt
și ce caut aici

Până când atât, devine iarăși doar atât, da,
doar atât.

Așadar atât?

Atât!

Apoi, punct.

O, Matrioșka, Matrioșka,

Oare care am fost eu?

Să fi fost, să fiu oare, doar semnul de punctuație?

Un cerșetor cântă

pentru Mircea Ivănescu (IM)

Un cerșetor cântă
    în piața pustie
    un cântec pentru surzi și orbi

Nu-și găsește poteca
Zăpada scârțâie
Scuipatul e roșu ca un trandafir

Nu vă mai uitați copii
la tot ce zice tatăl vostru
închideți fereastra – se aude de sus –

Puneți puțină muzică pentru sufletele voastre

Iarna are un spor de frig
între blocuri
Sub zăpadă stă gheața, mereu,
alunecușul.

Dar sub alunecuș, urcușul

Șterg cerul ca pe o sticlă

Șterg cerul cu privirea
ca pe o sticlă afumată de lampă

Aș vrea să văd ce mai fac îngerii
ce mai face Dumnezeu
în ziua de luni

sau marți
sau miercuri
joi sau vineri
poate și sâmbătă.

Ce fac ei?
Oare ce-or fi făcând acum?

Nu vă pot zice.

Pentru că azi e duminică
și duminica și eu
mă odihnesc.

Umbra

Umbra nu se vede decât în lumină

umbra apare în fața luminii
dar nu înaintea ei

ea există în lucruri
dar ca să se vadă
trebuie îmboldită

dacă lumina se mișcă
se mișcă și umbra

uneori apare ca adevăr

și umbra se va deforma
precum minciuna

uneori atât de mult
încât de cele mai multe ori
nu mai știi ce vezi

dacă stăruie prea mult asupra ei
nu mai știi cine
sau de ce a făcut-o

în lumina obosită de timp
totul apare justificat.

Sufletul

Sufletul
este lira
la care cântă
toate simțurile

Uneori
cam sterlină.

Scadență

În față merge un chior
în spatele chiorului merge un șchiop
în spatele șchiopului merge un ciung
în spatele ciungului merge un lepros
în spatele leprosului merge un cocoșat
cocoșatul duce în spinare câte doi răniți
sunt din ce în ce mai mulți cocoșați
și din ce în ce mai mulți răniți
în spatele răniților merge o mulțime de proști ce plâng
orbii urmează toată coloana
ce merge perfect

și toată această turmă de estropiați ridică
și lasă în urmă un nor de praf
ce se va depune
pe dosarul unei istorii

Alai și cortegiu

Miri și mirese vin
și se bucură în alai
râd și glumesc, se înghiontesc chiar
și cântă

La câteva străzi mai departe
sau mai aproape
ca din senin
cortegiul
lovește din coastă alaiul

acum fanfara înghite taraful
țambalul intră în tubă

și dintr-o dată a început, începe să plouă
mohorul se bucură în câmp

cu pași
umezi și grei
alaiul își schimbă cadența

Stiloul

Dintre toate invențiile
cred că lui Shakespeare
i-ar fi plăcut cel mai mult

Stiloul

S-ar fi mirat, desigur,
câte umbre
pot să apară din el

Aniversare

lată o cifră care poate-nspăimânta
inima destul de slabă
bătrânețea unui fulg
și tandrețea ta de fragă.

Rouă, Doamne, răcoroasă
rouă, Doamne, astăzi rouă
piatra încă aburind
pâinea împărțită-n două.

Taină sfântă, râu ce trece
iarbă care nu ne iartă

frunza face-o piruetă
ne sărută, se-ndepartă.

Valsul galben cântă toamna
și ușoara lui plutire
ne-amețește și ne-mbată
cu un strop de fericire.

*

* *

Oare Dumnezeu meu
L-a întrebat pe Dumnezeu tău
dacă știe
ce vrei să faci?

Din păcate mulți

Mulți din cei ce
au în față un pahar
pe jumătate gol
se vor bucura de el
și își vor stinge setea

Din păcate însă
vor fi mulți și cei ce nu vor ști
sau nu vor avea răbdare
să ajungă
la partea cu apă.

Somn de insomniac

E liniște, e noapte

O carte deschisă pe masă

Ești singur și bucuros

După fiecare pagină
îți oferi o țigară de plăcere
de gândire

Deschizi fereastra ușor

Cartea pare și ea curentată de aerul de afară

Întoarce câteva pagini

Fumezi
și te lași cuprins de fiori

Stai între carte și cartierul ce doarme
ca o ușă întredeschisă

Și totuși,
oare cine are dreptate?

Mă părăsiră toți

pentru Mihai Popovici

mă părăsiră toți
coborau în spirală
gălăgioși
vorbele lor se stingeau
alunecau
pe o scară de bloc

mi-a fost greu
să închid ușa
    în urma lor

dar am închis-o.
și am izbucnit în plâns.

Un fulg primit cu căldură

Un fulg primit cu căldură devine
o lacrimă

Doi fulgi devin un dans
Trei fulgi o bucurie în plus în familie

Știați această aritmetică?

Un plâns devine un râu în deșert

Ninsoarea e gata să înceapă

Un fulger străbate întreg orașul

Vine Crăciunul!

Bezna-i topită în palmele lui Dumnezeu.

Versete apocrife

Așa zise Domnul către Solomon, fiul lui David

Fiindcă am văzut că ești viu
și nu mi-am risipit suflarea în van
    pentru tine

Îți voi da lumina
pe care s-o folosești ca proptă
    pentru nopțile tale

De vei cădea
am să te las o vreme
dar nu te voi părăsi

Și te vei ridica iarăși și iarăși
    ca o umbră
pentru că Eu
am suflat peste tine
și ești viu ca un Cuvânt

Din gândurile tale
voi face cercei pentru ochi

Și urechile tale se vor bucura
să îi audă la alții

Cuvintele tale vor răsună
ca un clopot
în inima celor ce știu să asculte

Neliniștea ta
am s-o transform în credință
și credința în dragoste

Dovadă a dragostei Mele pentru tine
voi lăsa ura să te înconjoare

Dar ea se va topi în preajma focului tău
și nimic nu te va atinge

Și fac această juruință
pentru că ai fost și ești viu
precum un Cuvânt.

Așa zise Domnul, către Solomon,
fiul lui David.

Cenotaf

Aici,
chiar în acest loc
nu este un viu care a murit
ci un viu care cu trudă a înviat

căci mai ușor este să mori
dacă ești mort

și mai greu este să învii
dacă ești viu.

Uneori noaptea

Carul Mare
străbate cerul
poate prea încărcat de ger
și totuși nu scârțâie

E iarnă și aici
dar pașii se aud scârțâind în zăpadă

Frigul mi-aduce aminte de o vară,
o vară caldă
aproape tropicală
și somnolentă

când mama și tata
erau arbori de pâine

Cântec

Îngîn
în gând
un cânt de când
păream
pierduți ca praful în vânt

dar
când și când
eram erai
primiți
nu izgoniți din rai

eram erai într-un cuvânt
purtați în sunete de nai
aproape goi
pe flori de nori
și de fiori
pluteam ușori
și ne trezeam și ne culcam
în câmp de mai

îmbrățișați
făcând unul din doi
îmbrățișați, îmbrățișați
până adormeam
aproape ca doi frați pătați

Zebra

Timpul a devenit deja zebra

alb-negru, zi-noapte

alb-negru, zi-noapte

drumul e zugrăvit peste tot

pașii se văd pe chip

dar nu se aud

noaptea trecem dintr-o zi în alta

dintr-o lună în alta

dintr-un an în altul

dintr-un secol în altul

Până când zebra e gata

verde pe verde
negru pe roșu
galben pe zebră

acum se trece
ca la semafor
când unii când alții

dintr-o lume în alta

Uneori te găsești

pentru Nelu Cîmpoieș

(Dezna 2000)

Uneori te găsești în cele
mai neașteptate situații, vezi
clar, când îți revii că n-ai
fost, nu ești de față.

Unde ești când nu ești?

Probabil la pagina de început
la cuprins
sau la erată

Cazi brusc dintr-un secol
în altul

Narcoman, cum îmi zici
nu m-ar mira
să am o carte deschisă pe față
când mă trezesc.

Oare am citit-o?

Ori doar am scris-o?

Cuprins

Arcaș.....	7
Cum bunul nostru dascăl Lamarck	9
Cuvântul e în sine	10
Umbrele din alfabet	11
Cuvântul și poezia	13
Doar când vii	14
Inima se precipită	15
Hârtia și creionul	16
Cripta cu umbre	18
Mumia din litere.....	19
Ușor mă trezesc	21
Un șir de umbre	23
Răsărit	25
Știam c-ai să vii	26
Încă o îndoire.....	28
Arheologie	30
Creion.....	31
Dac-aș fi.....	33
Era în funcție de zi și ore	34
Godot 1	36

Educația mieilor	38
Ochii din orbite.....	40
Peisaj de iarnă	41
Ceasornicar	42
Plânsul lui Sisif	43
Ușile	45
Urechea internă	46
Terasă.....	47
Măcar de nu treceai pe stradă.....	48
Ghioroc	49
Concediu de iarnă cu plată.....	50
Umbre	52
Când zâmbetul devine grimasă	54
Cine mai crede	55
Cina de la prânz	56
Cărări	58
Asfințit 3	59
Umbre 1	61
Imagini căzute	63
Anotimpuri.....	65
Eu locuiesc aproape	66
Matrioșka	71
Un cerșetor cântă.....	73
Șterg cerul ca pe o sticlă	75
Umbra	76
Sufletul	78

Scadență.....	79
Alai și cortegiu	80
Stiloul.....	82
Aniversare.....	83
Oare Dumnezeuul meu.....	84
Din păcate mulți	85
Somn de insomniac	86
Mă părăsiră toți.....	86
Un fulg primit cu căldură	86
Versete apocrife	90
Cenotaf	92
Uneori noaptea.....	93
Cântec	94
Zebra	96
Uneori te găsești	98

c o m e n z i
B R U M A R
T I M I Ş O A R A
str. A. POPOVICI 6
tel.: +40 744 787 959
contact@brumar.ro
www.brumar.ro

„Iubirea poate pleca uneori,
dar fantasma ei rămâne
și te bântuie până la moarte.”

Ioan Dehelean

„...poetul (Ioan Dehelean) nu e prizonierul nici unui model și al
nici unei mode. Formula poetică... ne relevă un caz singular,
original, de o certă valoare.”

Gheorghe Mocuța,
Lecturi libere într-o țară ocupată,
Editura Emia, Deva, 2015

ISBN: 978-606-726-048-9

